

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTKÓW W WARSZAWIE

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z Nr

1. Obiekt

STAJNIA, OB. OBORA (bud. nr 5)
w zespole pałacowo-folwarcznym

2. Czas powstania

1 i 2 poł. XIX w.; przeb. 1. 70-te
XX w.

3. Miejscowość

**OSIEK
GRODKOWSKI**

4. Adres

Osiek Grodkowski 45; 49-200 Grodków;
nr hipoteczny KW [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie
gmina Grodków

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Osseg Kr. Grottkau; w 1936 r nastąpiła
zmiana nazwy na Auenrode;

7. Przynależność administracyjna 1.04.1975 r

województwo opolskie
powiat Grodków

8. Właściciel i jego adres

AWR SP OT/Opole
ul. 1 Maja, 45-068 Opole

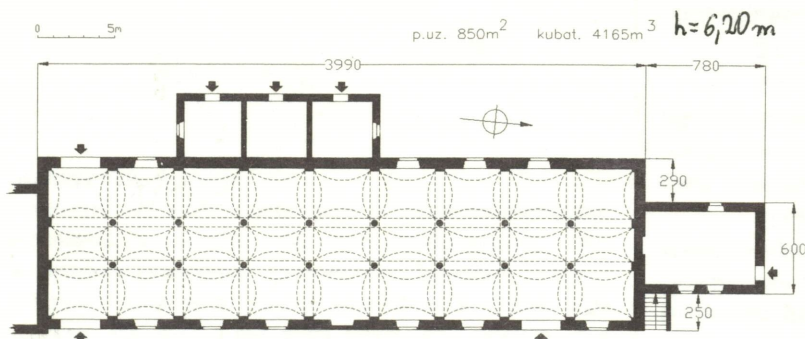
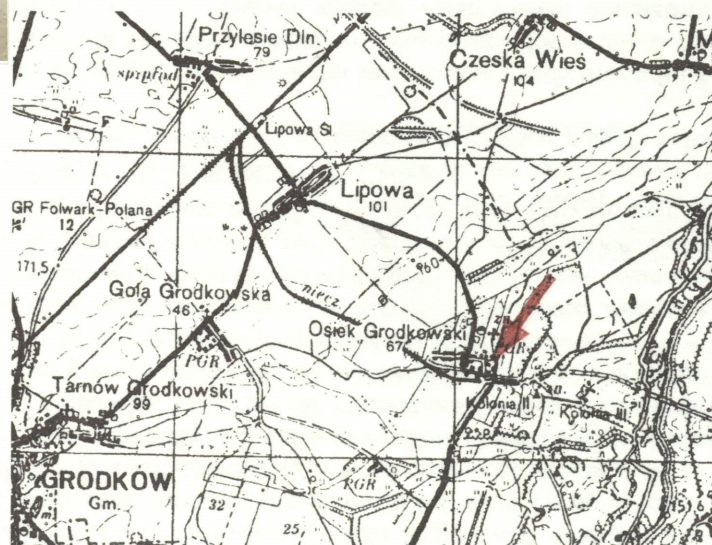
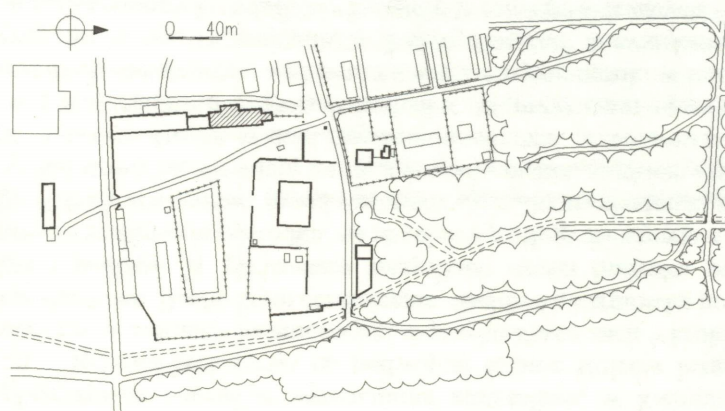
9. Użytkownik i jego adres

Zakład Produkcji Rolnej "ROLNIK"
Sp. z o.o., Osiek Grodkowski 45
49-200 Grodków, tel.: 077/15-55-18;

10. Rejestr zabytków

nr 894/64 data .....

11. Zdjęcie, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Budynek stajni w obecnej postaci powstał w **1 i 2 poł. XIX w.**, prawdopodobnie w miejscu starszego budynku gosp., o nietrwałej, być może, konstrukcji. Wnętrze zachowało charakter pierwotny; elewacje, ich wystrój i artykulacja, zostały **zmienione w czasie XX-wiecznych remontów**. Przybudówki powstały wtórnie, wcześniejszą wydaje się być przybudówka pn., pochodzi, być może z koń. XIX w. Przybudówka zach. powstała już w XX w.

SYTUACJA. Osiek Grodkowski - wieś na pd.-wsch. krańcach Równiny Grodkowskiej, położona w Dolinie Nysy Kłodzkiej, na równinnym terenie, ograniczonym od wsch. Nysą, od pd. - jej dopływem, Grodkowską Strugą i od pn. - łączącą Wrocław z Opolem autostradą A-4. Miejscowość rozciąga się w kierunku równoleżnikowym, wzdłuż lokalnej drogi wiejskiej, tworzącej pętlę i obiegającej wieś od pd. Od drogi odchodzą podrzędne szosy, łączące Osiek z sąsiednimi wioskami: pn. - w kierunku Lipowej i pd. - do Żelaznej. Osiek znajduje się w odl. ok. 5 km w linii prostej na pn.-wsch. od Grodkowa - siedziby władz gminnych. Jej otoczenie stanowią pola uprawne i użytki rolne, od wsch. sąsiaduje z niewielkim kompleksem leśnym, którego granicę wytycza bieg Nysy Kłodzkiej.

Stajnia (*bud. nr 5*) usytuowana jest w części folwarcznej założenia, po pd. stronie pałacu. Stanowi ona pn. część zach. pierzei 4-bocznego podwórza folwarcznego, wokół którego rozmieszczono zabudowania gosp. Elewacją frontową, wsch., zwraca się w stronę majdanu, zach. skierowana jest w stronę, sąsiadujących z zespołem zabudowań wiejskich; od pd. stajnia łączy się z budynkiem mieszkalnym (*nr 6*); naprzeciw elewacji pn. znajduje się pn. brama wjazdowa na folwark.

MATERIAŁ. KONSTRUKCJA. TECHNIKA.

Ściany. Ściany zewnętrzne i wewnętrzne murowane z cegły pełnej, tynkowane obustronnie, pozbawione detalu architektonicznego.

Sklepienia i stropy. Wnętrze stajni sklepione w trzech traktach i 8-miu przęsłach czeską kapą, wspartą na dwóch rzędach przysadzistych kamiennych kolumn z głowicami doryckimi, o płaskich, talerzowatych echinusach i masywnych abakusach. Przybudówka pn. nakryta stropem ceramicznym odcinkowym na belkach stalowych. W pomieszczeniu pomocniczym, zach. otwarta więźba dachowa, podobnie jak w kond. strychowej.

Więźba dachowa. Konstrukcje dachów drewniane: w stajni płatwiowo-kleszczowa na podwójnej ścianie stolcowej, w płaszczyźnie więźarów wzmocniona zastrzałami, w kierunku kalenicowym usztywniona mieczami; w przybudówce pn. - jętkowo-krokwiowa na podwójnej ścianie stolców leżących, z wysoką ścianką kolankową, całość usztywniona mieczami w kierunku kalenicowym; w przybudówce zach. - krokwiowa.

Pokrycie dachowe. Dachy kryte ceramicznie, dachówką karpiówką podwójnie „w koronkę”.

Posadzki i podłogi. W przyziemiu wszystkich części budynku posadzki betonowe, w części stajennej - z podwójnym rowkiem ściekowym pośrodku; na strychach podłogi drewniane z surowych desek.

Schody. *Schody zewnętrzne.* Przed wejściem wsch. do przybudówki pn. proste, jednobiegowe schody ceramiczne, ograniczone z jednej strony pn. elewacją stajni, z drugiej - niskim murkiem i współczesną balustradą metalową.

Otwory. *Otwory okienne* w dość regularnym układzie, przemurowane współcześnie, o ujednoliconych kształtach i proporcjach w poszczególnych częściach budynku. W przyziemiu otwory w kształcie kwadratów, z współczesnymi oknami w ościeżnicach metalowych; nad nimi niewielkie wywietrzniki w kształcie prostokątów leżących; w górnej kond. otwory do transportu paszy, prostokątne, z 2-skrzydłowymi drzwiczkami z desek, alternują je pionowe szczeliny wietrznikowe, umieszczone w blendach, w kształcie prostokątów leżących (w elew. tylnej brak blend); w przybudówce pn., oprócz szczelin wietrznikowych 2-giej kond., występują w przyziemiu małe zakratowane okienka w kształcie prostokątów leżących.

Otwory drzwiowe zewnętrzne. Na krańcach elewacji frontowej dwa otwory bramne, w kształcie zbliżonym do kwadratu, przesłonięte 2-skrzydłowymi, drewnianymi wrotami, zbitymi z dwóch warstw desek, na zewnątrz ułożonymi ukośnie, brama pd. przelotowa, z wrotami także w elewacji zach.; ślady po wtórnym prostokątnym, obecnie zamurowanym, otworze drzwiowym na osi środkowej elewacji frontowej. Do przybudówki pn. prowadzą wejścia w postaci prostokątnych otworów, przesłoniętych jednoskrzydłowymi ażurowymi drzwiami z drewnianych żerdzi, połączonych zastrzałem. Trzy prostokątne otwory drzwiowe, z jednoskrzydłowymi drzwiami z desek, zbitych na zastrzał, stanowią wejścia do przybudówki zach.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
4 185 m ³	850 m ²	stajnia	obora
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <p>→ 1985/6 r - remont budynku, przeprowadzony własnymi siłami przez PGR Osiek Grodkowski, obejmujący prace elewacyjne (zmiana kształtu i układu otworów, wymiana tynków zewnętrznych i wewnętrznych) i remont dachu (przegląd i naprawa więźby, przełożenie pokrycia dachowego);</p> <p>→ 1996 r - naprawa tynków wewnętrznych, bielenie wnętrza</p>		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>budowla w średnim stanie technicznym; obiekt w trakcie bieżącego remontu wewnątrz (bielenie, naprawa tynków); bardzo zły stan pokrycia dachowego, przez które woda opadowa przenika do wnętrza budynku, powodując osłabienie konstrukcji dachowej, niszczenie podłogi strychowej i zawilgocenie sklepień; ściany zewnętrzne silnie zawilgocone, wskutek spływania po nich wody opadowej i przenikania do ścian wilgoci gruntowej; skutkiem tego jest bardzo zły stan tynków zewnętrznych, które odpadają płatami na dużych powierzchniach ścian;</p> <p>pierwotny wystrój elewacji i bryła zmienione w czasie remontów powojennych (zmiana kształtu i układu otworów, dobudówka zach.);</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>obiekt stanowi część składową ciekawego założenia pałacowo-folwarcznego i jako taki powinien zostać objęty ochroną konserwatorską; konieczne jest zabezpieczenie obiektu przed zniszczeniem, w tym celu należy podjąć podstawowe czynności remontowo-naprawcze:</p> <p>⇒ remont dachu - wymiana pokrycia dachowego; przegląd, naprawa i konserwacja więźby;</p> <p>⇒ osuszenie ścian;</p> <p>⇒ wymiana tynków zewnętrznych;</p> <p>proponuje się też uwzględnienie obiektu w kompleksowej dokumentacji konserwatorsko-budowlanej, dotyczącej całości założenia, w tym: w orzeczeniu o stanie zachowania, planie zagospodarowania i projekcie adaptacji.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne.

25. Opracował

tekst ..... Jacek Sawiński 5.04.1997

plany i rysunki ..... Jacek Sawińska 5.04.1997

zdjęcia ..... Jacek Sawiński 5.04.1997

miejsce przechowywania negatywów: archiwum Muz. Rol. i Przem. Rol.-Spoż

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego

22. Bibliografia

Katalog zabytków sztuki w Polsce., T.VII, z.3, W-wa 1964, str. 61;

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

☞ wkładka nr 1: cd. opisu; zestawienie materiału fotogr.; zdjęcia;

WSPÓLFINANSOWANE PRZES FUNDACJĘ
WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ
ZE ŚRODKÓW
REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC

MITFINANZIERT VON DER STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT AUS MITTELN
DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

1. Miejscowość
OSIEK GRODKOWSKI

2. Obiekt (nazwa jak na karcie)
STAJNIA, OB. OBORA (bud. nr 5)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
cd. opisu; zestawienie materiału fot.; zdjęcia;

Otwory drzwiowe wewnętrzne. Pomieszczenia stajni połączone są ze sobą prostokątnymi przejściami, pozbawionymi stolarki, tylko otwór wejścia strychowego przesłaniają jednoskrzydłowe drzwi z drewnianych żerde.

RZUT. Stajnia w Osieku Grodkowskim założona jest na rzucie wydłużonego prostokąta, o osi podłużnej pn.-pd. Od pn. dołączono do niej wtórnie środkową, prostokątną, równoległą przybudówkę, poprzedzoną od wsch. schodami. Jeszcze późniejszym dodatkiem jest 3-osiowa prostokątna przybudówka zach. Od pd. stajnia łączy się z sąsiednim budynkiem mieszkalnym (bud. nr 5).

BRYŁA. Bryła stajni rozczłonkowana wskutek dołączenia do głównej bryły wtórnych przybudówek. Budynek 2-kond., nakryty dachem 2-spadowym, połączony od pd. z sąsiednim budynkiem mieszkalnym (bud. nr 5). Pośrodku elewacji pn. dobudowano niższą, 1,5-kond. przybudówkę, także z dachem 2-spadowym; przed jej wejściem głównym, oparte o ścianę stajni, proste jednobiegowe schody. Elewacja zach. stajni rozczłonkowana jednokond. przybudówką 3-osiową, nakrytą przedłużoną połąką dachu korpusu.

ELEWACJE.

Elewacja wsch. - frontowa. 2-kond., 8-osiowa; ściana tynkowana gładko, pozbawiona dekoracji i jakichkolwiek elementów artykulacyjnych poza otworami; otwory okienne ujednolicone w poszczególnych częściach budynku, w dość regularnym układzie, rytmizującym elewację; w górnej kond. występuje alternacja otworów transportowych z małymi szczelinami wietrznikowymi, umieszczonymi w małych blendach w kształcie prostokątów leżących; na krańcach elewacji dwie bramy.

Elewacja pd. Tą elewacją stajnia łączy się z sąsiednim budynkiem mieszkalnym (nr 5).

Elewacja pn. Zasłepiona, ze śladami dawnych, prostokątnych otworów; na jej osi środkowej dobudowano niższą przybudówkę, o gładkich tynkowanych ścianach, z prostokątnymi otworami okiennymi i drzwiowymi oraz małymi szczelinami wietrznikowymi w blendach, w kond. strychowej.

Elewacja zach. Rozczłonkowana 3-osiową przybudówką, przesuniętą na pd. od osi środkowej; w części pn. dość regularny układ otworów okiennych i szczelin wietrznikowych (bez blend) w kond. strychowej, stanowi główny element artykulacyjny; część pd., mniejsza, z jednym oknem i otworem bramnym; ściana gładko tynkowana, pozbawiona dekoracji; typy otworów podobne jak w elewacji frontowej.

WNĘTRZE. Wnętrze stajni pierwotnie jednoprzestrzenne, w całości sklepione i podzielone dwoma rzędami kolumn na trzy trakty i 9 przęseł (przęsło pn. podzielone współcześnie ścianami, z wyodrębnionym małym pomieszczeniem

pomocniczym); na strychu magazyn paszy; w przybudówkach pn. i zach. zlokalizowano pomieszczenia pomocnicze.

WYPOSAŻENIE. Brak elementów oryginalnego wyposażenia.

INSTALACJE: elektryczna (oświetleniowa).

ZESTAWIENIE MATERIAŁU FOTOGRAFICZNEGO

1. Widok elewacji frontowej, wsch.
2. Przybudówka pn. - widok od pn.-wsch.
3. Fragment elewacji zach. - widok od pd.
4. Pn. część elewacji zach.
5. Jedna z bram elewacji frontowej.
6. Wnętrze stajni.

2.

3.

4.

5.

6.

1. Miejscowość OSIEK GRODKOWSKI	2. Obiekt (nazwa jak na karcie) STAJNIA	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) mapka sytuacyjna
---	---	---

